

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Юни 2021 15:28

Върховният административен съд (ВАС) оттук нататък ще опъва чадър над осветяването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, които Комисията по досиетата оповестява публично повторно или с последващи свои решения в качеството им на лица, заемали или заемащи различни ръководни постове след 10 ноември 1989 г.

Решението на съда е взето по тълкувателно дело 9/2019 г. от Общото събрание на ВАС, което заседава на 28 май 2021 г. Неговата цел беше [Темида да уеднакви противоречивата си съдебна практика](#) по създаден от самия съд казус.

Решението, което противоречи на духа на закона за досиетата и на обществения интерес за осветяването на агентите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, все още не е обявено официално, но източници на [desebg.com](#) посочиха, че във ВАС изчакват удобен момент, в който да го публикуват, за да се опитат да си спестят скандала, който ще си навлекат с тази позиция.

Сайтът [desebg.com](#) потърси за коментар председателя на ВАС Георги Чолаков, но на телефона на пресслужбата на ВАС не отговаряше никой. Отговор не бе получен и на запитването по електронната поща до момента на публикуване на информацията.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Юни 2021 15:28

Председателят на Комисията по досиетата Евтим Костадинов заяви пред **desebg.com**, че ще коментира, когато решението излезе официално, но отбеляза, че не би се учудил, ако ВАС е заел такава позиция в ущърб на осветяването на сътрудниците на тоталитарните служби.

Тази позиция на върховните административни съдии е изключително конюнктурна и опозоряваща самия съд, защото през първите 10 години от прилагането на закона за досиетата ВАС имаше единна съдебна практика, следвайки духа на законодателството, прието с рядък политически консенсус през 2006 г. от 40-то Народно събрание, за това обществото да има право да научи кой кой е по времето на комунистическия режим и да бъдат осветени зависимостите от тоталитарното минало на лицата, заемащи ръководни постове след 10 ноември 1989 г.

Проблемите се появиха през 2017 г., когато определени съдии започнаха да приемат противоречащи на дотогавашната съдебна практика решения, с които обявяваха за нищожно повторното или последващо огласяване на даден сътрудник от Комисията по досиетата, но в различно качество на лице, заемало, заемащо или кандидатстващо за друг ръководен пост.

Въпросните съдии, които „проправиха“ път на противоречивата практика се оказаха зависими от тоталитарното минало.

Председателят на отделението във ВАС, което разглежда делата по закона за досиетата, се оказа, че [съжителства с агент на Държавна сигурност](#) (този факт стана публично известен, след като съдийката си направи отвод по делото на сътрудника, което той водеше, именно с аргумента, че съжителства с него).

Някои от останалите съдии, командировани във ВАС от страната, а не назначени с конкурс във върховната съдебна институция, се оказаха, че са [започнали своята юридическа кариера във факултета на ДС в школата на МВР-ДС](#) в Симеоново преди 10 ноември 1989 г.

В тези решения въпросните съдии се „мотивираща“ с аргумента, че повторното огласяване на даден агент може да стане само ако Комисията предостави нови

ВАС се опозори – отваря чадър над агентите на тоталитарните комунистически служби

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Юни 2021 15:28

доказателства за принадлежност различни от тези, установени при първото разкриване на сътрудника.

Това обаче противоречи на смисъла на закона и вложената от парламента основна цел, а именно за осветяване на ръководните позиции на сътрудниците през годините на прехода.

Самият законодател не е предвидил Комисията да събира доказателства и не я е натоварил с такива функции, защото познаващите материята знаят, че БКП, ДС и военното разузнаване при комунистическия режим тайно от опозицията и обществото са прочистили досиетата в началото на прехода към демокрация през 1990 г.

По тази причина законодателят е възложил на Комисията по досиетата правомощието само и единствено да установява и обявява принадлежност към тоталитарните служби на базата на определени документи.

Комисията по досиетата това и прави вече 15 години (тя е разкрила над 16 000 сътрудници) въпреки и огромната съпротива. Нещо повече в своята практика независимият държавен орган е установил строга практика само веднъж да установява принадлежност към ДС или разузнавателните служби на БНА на дадено лице.

Когато при следващи проверки Комисията установи, че то е заемало и други ръководни постове или кандидатства за такива, тя само оповестява вече установена и обявена принадлежност. И това е ясно записано за всеки сътрудник във всяко едно решение на Комисията.

Ако се следва абсурдната позиция на ВАС, на която единствено противниците на отварянето на досиетата биха се радвали, това означава Комисията по досиетата да не огласява имената на агентите при много важни и актуални проверки.

Това включва всички проверки на кандидатите при следните избори: за български парламент, за европейски парламент, за президент, за местна власт.

Да вземем предстоящите парламентарни избори. ВАС така „тълкува“ закона, че на практика налага цензура върху дейността на Комисията по досиетата и тя ще бъде поставена в положение да не огласява сътрудниците, които са се кандидатирали за депутати, ако преди това ги е обявила в друга тяхна ръководна позиция, което е повече от абсурдно.

Както е посочил в [своето становище по дело](#) бившият главен прокурор Сотир Цацаров, ако законодателят е искал Комисията да събира доказателства при повторно огласяване то той е щял да го посочи изрично в закона.

Тълкувателното дело се точи вече 3 години, но изведнъж съдът се разбърза и той пристъпи към взимане на решение веднага, след като проруския президент Румен Радев, показал, че няма морални проблеми с назначения на агенти на ДС в своето обкръжение, пое властта със своя служебен кабинет.

Сайтът [desebg.com](#) припомня, че тълкувателното дело бе заведено във ВАС по искане на главният прокурор Цацаров през лятото на 2019 г., след като той беше сезиран от председателя на Комисията по досиетата Евтим Костадинов за създадената противоречива практика.

Тълкувателното решение на ВАС противоречи и на разбирането на Европейския съд по правата на човека, който през 2018 г. по дело на агент на българската Държавна сигурност застана на категоричната позиция, че „осветяването [на сътрудниците на Държавна сигурност] има за цел подобряване на прозрачността на публичния живот и допринася за увеличаване на доверието в институциите на страната след падането на комунистическия режим”.

Във ВАС обаче не възприеха това разбиране на смисъла на разкриването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, а вместо това решиха да се поставят в услуга на агентите за сметка на интереса на обществото за прозрачност и независимост от тоталитарното минало и лицата, свързани с неговия репресивен апарат.

ВАС се опозори – отваря чадър над агентите на тоталитарните комунистически служби

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Юни 2021 15:28

Те не се съобразиха и с мнението на редица уважавани юристи и обществени организации, застанали с публични позиции в полза на обществения интерес и досегашната последователна дейност на Комисията по досиетата.